

GÁLATAS

San Pablop'a K'art'a P'āda Galacia

Eujādepema Ijāapataarāmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'āji. Na k'art'ade Pablop'a k'irāpapi bi Galacia eujādepema ijāapataarāmaa, ichiata āchi t'āide naapiara jaratee nipapachi Jesucristopa ooda āchi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. P'anau bi judiorā, chi mama jarateepataarāpa Cristode ijāapataarā tauchaa bipidaipia bi āchi imik'īraarā k'ap'iade maa-e pirā atuadait'ee. Pablop'a jīp'a jara bi eperāarā it'aa wādait'ee wāara Cristode ijāapata perāpai.

Salude jarap'eda, naapiara Pablop'a ma Galacia eujādepema ijāapataarā itria bi Cristodepai ijāadai k'āyaara, awara ijāa k'inia p'anadairā (cap. 1.1–10). Jara bi wāara ichi Jesucristopa jirit'erada māik'aapa pēida ichi ūraa jarateede; awaraa Cristopa jirit'eradaarā Jerusalende p'aniirāpa irua jarateepata pia ak'ipata (caps. 1.11–2.21); sāap'eda Cristodepai ijāapataadaipia bi māik'aapa sāap'eda jiridaik'araa bi oodait'ee Moisepa p'ādade jara bik'a, Ak'ōrepa āra pia ak'imerā (caps. 3.1–4.31). Ūraa bi jīp'a oopataadamerā Cristopa oopi bik'a māik'aapa chik'inia p'anapataadamerā (caps. 5.1–6.10). T'ēepai jara bi Tachi Ak'ōrepa eperāarā pia ak'i-e, āchi k'ap'iade tauchaa iru p'anadairā maa-e pirā wēe p'anadairā. Jīp'a pia ak'ipari t'āri chiwidi pik'a p'anadak'āri Jesucristode ijāapata k'aurepa (cap. 6.11–18).

Salude pëida

¹ Mi, Pablopna k'art'a p'aru parā Galacia eujādepema Cristode ijāapataarāmaa. Eperāarāpa mi jirit'erada-e paji. Ichiaba mi pëida-e paji. Tachi Ak'õre, Cristo chok'ai p'irabaipidapata mi jirit'eraji māik'aapa Cristopa mi pëiji. ² Jōma tachi ipemaarā Cristo k'aurepa nama mi ome auk'a p'aniiñrāpa salude pëiruta parā Cristode ijāapataarā it'aa t'ipata chaa. ³ Taipa it'aa iidipata Tachi Ak'õre Tachi Waibia Jesucristo ome parā pia ak'i p'anadamerā. Mägá k'äiwee p'anapataadait'ee. ⁴ Tachi Ak'õrepa k'isnia iru badak'a Cristo piuji tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Ichi ita-aria peepiji tachi k'aripa atait'ee na p'ek'au eujādepemaarāpa k'achia oopatadeepa. ⁵ Maperā ichita it'aa t'ídáma Tachi Ak'õremaa jaradait'ee iru jōmaarā k'äyaara t'äri piara bapari. Amén.

K'írak'aupai ijāadai awaraarāpa jaratee p'ani

⁶ Mamīda mi p'era pik'a bi taarā-e weda parāpa ijāa amaadaruta perā Tachi Ak'õrepa k'isnia iru badade ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa parā chupiria k'awaaji māik'aapa jiriji irude ijāadamerā māik'aapa it'aa wādamerā. Mamīda parāpa māga ijāa k'iniada-e p'ani. Ma k'äyaara ijāa k'inia p'ani awaraa ne-inaa k'aurepa it'aa wādai. ⁷ ¡Mamīda māga-e! Eperāarā ūk'uruurāpa parāmaa k'isnia awara-awaraapiruta. Māirāpa ne-inaa awara jaratee k'inia p'ani, Tachi Ak'õre pedee pia jarateedai k'äyaara. ⁸ Mapa taipa wa it'aripema angeleerāpa paara jarateeruta pijida taipa naaweda jarateeda awara, Tachi Ak'õrepa māirā atuapiipia bi. ⁹ Parāpa ijāajida taipa

naaweda jarateedap'edaa. Mapa mia waya jarai ma et'ewa jarada. Abaapa jarateeru pírā taipa Cristode jarateeda k'āyaara awara, māgí atuaipia bi.

¹⁰ Mia jara k'inia-e bi eperāarāpa mi pia ak'ídamerā mia jaratee bi k'aurepa. Māga ooda paara, p'oyaa oo-e pak'aji Cristopa oopi bik'a. Cristode ijääi naaweda, māga ooji mīda, írá jíp'a na mimia oo k'inia bi Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, iruata mi pia ak'ímerā.

Tachi Ak'ōrepa Pablo jírit'erada Jesupa ooda jarateemerā

¹¹ Ipemaarā Cristo k'aurepa, mia nāga k'awapi k'inia bi parāmaa. Mia Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee parā t'āide jaratee nipak'āri, jaratee-e paji mīchi k'īsiadoopa ¹² maa-e pírā awaraapa mīmaa jarateeda. Jara-e paji eperāpa jara pēida. Jíp'a jaraji Jesucristopa mīmaa k'awapida.

¹³ Parāpa k'awa p'aní mia ooda at'āri judiorāpa ijääapatade ijää bak'āri. Tachi Ak'ōredeerā audú jíri nipapachi peeit'ee, māirā jōpi k'inia bada perā. ¹⁴ Maapai judiorāpa ijääapata audupiara k'awaa wāji, mi ome año auk'a iru p'anadap'edaa rā k'āyaara. Jōmaarā k'āyaara pipiara oo k'inia baji judiorāpa oopata, chonaarāweda ūraapatap'edaak'a.

¹⁵ Māga baji mīda, írá mia k'awa bi Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru baji mi jírit'erait'ee oomerā ichia oopi bik'a. Māga ooji mi t'oi naaweda, ichi wāara t'āri pia bapari perā. ¹⁶ Maperā ichi Warra k'awapiji mīmaa, judio-eerā t'āide mia jarateenamerā ichi Warrapa ooda eperāarā k'aripait'ee. Mamīda māga k'awapik'āri, mi apidaamaa wā-e paji ūraa iidide.

17 Ichiaba wā-e paji Jerusalendee Cristo ome ní-papatap'edaarāmaa ne-inaa iidide, Cristopa ãra mī naa pēiji mīda jarateede. Ma k'āyaara, ma t'ēepai wāji Arabia eujādee it'aa t'ide mīchi ituuba. Maap'eda waya cheji Damasco p'uurudee.

18 Wāara, Cristode ijāadak'āriipa aña ūpee parumaa, mī Jerusalendee wāji Pedro ak'ide māik'aapa tomia omé mama beeji. **19** Mamīda mama bide Cristopa jirit'eradaarā awara unu-e paji. Tachi Waibia Jesucristo īpema, Santiago aupaita unuji. **20** Tachi Ak'ōrepa k'awa bi mīa na p'ā bide seewa jara-e bi. Wāarata jara bi.

21 Ma t'ēepai Jerusalendeepa wāji Siria eujādee māik'aapa Cilicia eujādee. **22** Maapai Cristode ijāapataarā Judea eujādepemaarāpa mī waide k'awada-e p'anajida. **23** Aba na pedee ūrijida awaraarā ijāapataarā it'aideepa: “Tachi jiri nípadapa īrá jarateemaa bi Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee, naaweda irude ijāa amaapi k'inia baji mīda.” **24** Māga ūridak'āri, ma ijāapataarā o-īa it'aa t'ijida gracias jaradait'ee Tachi Ak'ōremaa mī pari.

2

Ak'ōrepa jirit'eradaarā awaraarāpa Pablo pia ak'ipatap'edaa

1 Ma naa wāda t'ēepai Jerusalendee, catorce años parumaa waya wāji tachi īpema Cristo k'aurepa Bernabé ome. Mīa tachi īpema Tito auk'a ateeji. **2** Wāji Tachi Ak'ōrepa mīmaa k'awapida perā wāipia bi. Mama bide ijāapataarā ak'ipataarā taide mīa jaraji pedee pia jōma mīa Cristode jarateepari

judio-eerā t'āide nipak'āri. Māga ooji k'awa k'inia bada perā ārapa pia ak'īdai wa pia ak'īda-e pai mia jarateepari judio-eerāmaa. Māga k'awa k'inia baji pariatus na mimia oo k'inia-e bada perā. ³ K'īisia nībaji mīda ārapa jaradait'ee, māga uchia-e paji. Mi k'ōp'āyo, Tito, judio-ee paji mīda, maarepida jarada-e paji ichi k'ap'īade tauchaa bīpimerā. ⁴ Ma-it'eeta wājida āramaa iidide. Ūk'uru wāara Cristode ijāada-e p'anadap'edaarā mera t'īujida judio-eerā ijāapataarā t'āide, tachi ijāapata Cristode pia k'awaade. Jarajida tauchaa bīpidaipia bi judio-eerā ijāapataarā imik'īraarā k'ap'īade. Māgeerāpa k'iniada-e tachi ijāadamerā Jesucristodepai, Tachi Ak'ōrepa tachi pia ak'īmerā. Tachi auk'a esclavoorāk'a p'anapi k'inia p'ani Moisepa p'āda juua ek'ari, judiorā chonaarāweda p'anapatap'edaak'a. ⁵ Taipa maarepida k'īsiada-e paji oodait'ee māgeerāpa oopi k'inia p'anadap'edaak'a. Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee, ma pedee wāara jīa k'inia p'anajida parā-it'ee.

⁶ Ma awara tachi waibiarāda apataarāpa ne-inaa awara jarada-e paji mia jarateemerā. Mia jara bi "tachi ijāapataarā waibiarāda apata" ūk'uruurāpa at'āri jarapata perā Cristo ome nipapatap'edaarā awaraa ijāapataarā k'āyaara waibiarā p'ani. Mamīda mia p'ua-e bi chisāgí ijāapari waibiarā bi māik'aapa chisāgí ijāapari ek'ariara bi. Tachi Ak'ōrepa ichideerā jōmaweda auk'a pia ak'īpari. ⁷⁻⁸ Māgí ijāapataarā waibiarāpa ne-inaa awara jarateepidai k'āyaara mimaa, mi bijida Tachi Ak'ōre juade waapiara judio-eerā

t'āide jarateenamerā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. K'awajida Tachi Ak'ōrepa mi ma-it'ee jirit'eraji, Pedro jirit'eradak'a judiorāmaa jarateenamerā.

⁹ K'awaadak'āri Tachi Ak'ōrepa wāara mi k'aripa bi judio-eerāmaa jarateenamerā, Santiago, Pedro Juan ome, chi ijāapataarā ak'ipataarā waibiarāda apata, āchi sua teejida mīmaa māik'aapa Bernabe-maa. Māga oojida ak'ipidait'ee auk'a k'ōp'āyoorāk'a taipa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee judio-eerā t'āide jarateedaipia bi. Jōdee āchia judiorā t'āide jarateedai. ¹⁰ Jīp'a āchia taimaa iidijida k'īra atuanaadamerā k'aripadait'ee chupiria chedeerā āchi t'āide. Mīa pida auk'a māga oo k'inia bi.

Antioquía p'uuruude Pablopaa Pedro itriada

¹¹ Māgá āra t'āideepa t'āri o-īa uchiajida mīda, Pedro Antioquía p'uuruudee chek'āri, ijāapataarā taide mīa iru itriāji judio-eerāmaa ne-inaa k'achia oo bada perā. ¹² Nāga ooji. Naa pachek'āri, iru auk'a nek'opachi judio-eerā ijāapataarā ome. Mamīda ai t'ēepai ūk'uru judiorā Santiago ome p'anadap'edaarā Jerusalendeepa pachejida. Māirāpa ijāapata judiorā nek'odaik'araa bi judio-eerā ome. Ma awara ijāapata tauchaa bipidaipia bi judio-eerā k'ap'iade. Maperā awara nek'ojida. Pedropaa māga unuk'āri, auk'a awara nek'omaa beeji, māirāpa k'achia pedeenaadamerā iru āpite. ¹³ Māpai Pedropaa māga ooru unudak'āri, awaraa judiorā ijāapataarā Antioquiadepemaarā auk'a k'īra jīp'a-eedachida. Judio-eerā p'anadap'edaamāipi awara nek'ojida, Bernabé paara. ¹⁴ Mīa āchi māga unuk'āri, k'awaaji

ãchia ooda-e paji Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidak'a. Mapa jõmaarã ijääpataarã taide Pedromaa jaraji:

—Pichi t'oru weda pi judío mïda, nama bi de judioräk'a ba-e pajida aji. Mäga bita, ¿sãap'eda pia judioräpa oopata oopi k'inia bima aji, judio-eerämaa?

Cristode ijää p'anipapai it'aa wãdai

15 Wãara, tachi t'oru weda tai judioräpa iru p'anapachida Tachi Ak'õrepa Moisemaa ūraa p'äpida. Tai Tachi Ak'õrede ijäädak'aa beerä-e, judio-eeräk'a. **16** Mamïda Tachi Ak'õre Ūraa p'äda mägá iru p'ani mïda, taipa pida k'awa p'ani eperä apida p'ek'au k'achia wẽe bait'ee Tachi Ak'õre k'irapite mägi pa oopari perä ma ūraa p'ädade jara bik'a. Moisepa p'ädade jara bik'a oo p'anipapai eperäarã p'oyaa wãdak'aa Tachi Ak'õre truadee. Jip'a eperä iru truadee wãit'ee Jesucristode ijääpari perä. Maperäpi tai auk'a Cristode ijääjida, iru k'aurepa Tachi Ak'õrepa tai p'ek'au k'achia wẽe ak'imerä.

17 Mägá Cristode ijääjida, p'ek'au k'achia wẽe p'ana k'inia p'anadap'edaa perä Tachi Ak'õre k'irapite. Uchiajida ma ūraa p'ädade jara bi jua ek'ariipa mäik'aapa judio-eeräk'a pajida. Mäga oodak'äri, ¿ne-inaa k'achia oojidak'ä? Mägá ne-inaa k'achia ooda paara, mägara Cristopa taimaa ne-inaa k'achia oopik'aji. ¡Mamïda mäga-e! **18** Michi k'inia wãara ne-inaa k'achia ook'aji eperäarämaa waya oopida paara Moisepa p'ädade jara bik'a, oopii k'äyaara Tachi Ak'õrepa jara pëidak'a Cristo k'ap'ia pari. **19** Mia mäga jara bi mia p'oyaa oo-e

pada perā jōma ma p'ādade jara bīk'a. Ma k'aurepa mī piudak'a baji, ne-inaa oo-ee Tachi Ak'ōre-it'ee. Mamīda Cristode ijāak'āri, irua mī uchiapiji ma p'ādade jara bī jua ek'ariipa, wāara oomerā Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bīk'a. ²⁰ Cristopa māga ooji, kurusode piuk'āri. Maperā mia jarai mī jida auk'a kurusode piu pik'aji Cristo ome, māgá uchiait'ee ma ūraa p'āda jua ek'ariipa māik'aapa araa bapariit'ee iru ome. Irá iruta bapari mī ome māik'aapa iru mī poro waibia. Mapa mī chok'ai bī misa, ijāa bī Tachi Ak'ōre Warrade māik'aapa oo k'inia bī irua oopi bīk'a. Māga oo k'inia bī irua mī audú k'inia iru bap'eda, piuda perā mī pari. ²¹ Mia eperāarāmaa ijāapi k'inia-e bi ne-inaa awara, Tachi Ak'ōrepa pedee pia Cristode jara pēida k'āyaara. Cristo piiji tachi o k'achiadeepa k'ariipa atait'ee, māgá Tachi Ak'ōrepa tachi pia ak'imerā. Tachi Ak'ōrepa eperāarā pia ak'ida paara oo p'anadap'edaa perā Moisepa p'ādade jara bīk'a, Cristo pari piuk'aji.

3

Chisāgide ijāadaipia bī; Moisepa p'ādade wa Cristode

¹ ¡Aai, Galacia pidaarā! ¡Parā k'īsia k'awada-ee beerāk'api p'ani! ¿Apidaapa parā poro p'erebaipit'aajida-ek'ā? ¿K'irāpada-e p'anik'ā taipa jarateedap'edaa parā t'āide nipadak'āri? Jesucristo kurusode piuda pia jarateejida parā jōmaarāmaa. ² Jíp'a mia nāga k'awa k'inia bī. ¿Tachi Ak'ōre Jaure ba chejik'ā parā ome, oo p'anadap'edaa perā Moisepa p'ādade jara bīk'a maa-e pirā ijāadap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa jara pēida Cristo k'ap'ia pari? ³ ¿Parā wāara

k'īsia k'awada-ee p'anik'ā? Naaweda Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee ūridak'āri, Cristodepai ijāajida māik'aapa p'aneejida iru Jaure ome. ¿Frá k'īsiapatak'ā Tachi Ak'ōrepa parā pipiara ak'iit'ee oo p'ani pirā judiorā ūraa p'ādade jara bik'a maa-e pirā ne-inaa oo p'ani pirā pāchi juadoopa? ⁴ ¿Jōma Tachi Ak'ōre Jaurepa pia ooda parā-it'ee pari oojik'ā? ¡Wāara māga pari ook'aji, parā ijāa k'inia p'ani pirā ma ūraa p'ādade, Cristodepai ijāadai k'āyaara! ⁵ Mīa waya iidii't'ee. Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure pēik'āri parā ome bapariimerā māik'aapa parā t'āide ne-inaa oopimerā eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, ¿sāap'eda māgá pēiparima? Pēi-e parāpa oopata perā irua Moisemaa ūraa p'āpida jara bik'a. Ma k'āyaara pēipari Cristodepai ijāapata perā.

*Tachi Ak'ōrepa Abraham pia ak'iida
(Ro 4.1-3)*

⁶ K'īsiadáma judiorā chonaarāwedapema Abrahamde. Tachi Ak'ōrepa ūraa p'āpidade chonaarāmaa jara bi:

'Abrahampa Tachi Ak'ōrepa jarada ijāaji. Maperā Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'ipachi.' (*Gn 15.6*)

⁷ Mapa k'awaadaipia bi eperāarāpa Tachi Ak'ōrede ijāadak'āri, āchi wāara Abrahamdeepa uchiadak'a p'ani. Iruk'a Tachi Ak'ōrepa jarada ijāapata māik'aapa iru k'īrapite pia p'anapata. ⁸ Tachi Ak'ōrepa naaweda k'īsia iru bajī judio-eerā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee, wāara ijāadak'āri. Māga k'awapiji Abrahammaa. Tachia māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Moisemaa nāga p'āpida perā:

‘Tachi Ak'õrepa na pedee pia Abrahammaa mägaji:
“Mia na p'ek'au eujädepemaarã jõmaweda
k'aripait'eeda aji, pi k'ap'ia pari.”’ **(Gn 12.3)**

9 Ak'õrepa mäga jarada perä, tachia k'awa p'anî Tachi Ak'õrepa Abraham bendiciadak'a irua ijääda perä, awaraarã auk'a bendiciait'ee irude ijäädak'äri.

10 Jõdee eperäarã k'achia ooit'ee, ichi ūraa p'ädade jara bik'a ooruta pîrã irua ächi pia ak'imerä. Ächi atuapiit'ee p'oyaa ooda-e perä jõma ma ūraade jara bik'a:

‘Eperäpa oo-e bi pîrã jõma Ak'õre Úraa p'ädade jara bik'a, atuait'ee.’ **(Dt 27.26)**

11 Ma jõma jara aupadade k'isiadak'äri, pia k'awa p'anî Tachi Ak'õrepa pia ak'i-e chi oo k'inia bipapai iru ūraa p'ädade jara bik'a. Jîp'a pia ak'ipari eperä irude ijää bita. ¿Iru ūraa p'ädade nâga jara bi-ek'ä?

‘Eperä Tachi Ak'õrede wâara ijääpari ichita bapariit'ee iru ome, p'ek'au k'achia w e bair 
iru k'irrapite.’ **(Hab 2.4)**

12 Eperä ijää-e bipa ooda paara jõma Tachi Ak'õre Úraa p'ädade jara bik'a, it'aa w k'aji ichi k'iradoopa. Mäga k'awa p'anî Tachi Ak'õre Úraa p'ädade jara bair :

‘Eperäpa ook'äri jõmaweda Ak'õre Úraade jara bik'a,
ichita bapariit'ee ma ūraade jara bik'a.’ **(Lv 18.5)**

13 Mam da tai judior pa oodak'aa jõmaweda Tachi Ak'õre Úraa p'ädade jara bik'a. Mapa o k'achiade p'anajida m ik'aapa atuadait'ee paji. Mam da Cristopa tai uchiapiji ma ūraa p'ädade jara bi jua ek'ariipa, ma k'aurepa atuanaadamer . M ga ooji

kurusode piuk'āri. Tachi Ak'ōrepä iru k'achia ooji, tai k'achia ooi k'āyaara. Māgá tai k'aripaji. K'awa p'aní Cristo k'achiade baji Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

'Eperā pak'urude baijira bi k'achiade banait'ee.'

(Dt 21.23)

¹⁴ Jesucristopa māgá tai k'aripaji parā judioeerā paara ijāadamerā Abrahampa ijāadak'a. Ma awara māgá tai k'aripaji tachi jōmaweda ichiaba ijāadak'āri, iru Jaure tachi ome iru p'anadamerā. Māgá Tachi Ak'ōrepä ooji ichia jaradak'a Abrahammaa, jarak'āri Abraham k'ap'ia pari ne-inaa pia ooit'ee na p'ek'au eujādepemaarā jōmaarāmaa.

Moisepa p'āda Tachi Ak'ōrepä jarada ome

¹⁵ Ipemaarā, k'īsiadáma eperāarāpa oopatade. Eperāpa p'āk'āri k'airāpa ichi net'aa atadait'ee ichi piuk'āri, chi firma p'āp'eda, eperā awaraapa ne-inaa awaraa p'ā-e pai ai p'ādade, chi p'āda chiparipa jara-ee. Maa-e pirā chipari piuk'āri, awaraa eperāpa ne-inaa awaraa p'ā-e pai ai p'ādade. Ichiaba ichi k'inia ma p'āda jōpi-e pai.

¹⁶ Tachi Ak'ōrepä jara bēiji Abraham ome irudeepa uchiadait'erā k'aurepa na p'ek'au eujādepema jōmaarāmaa ne-inaa pia ooit'ee. Māga jarak'āri, jara k'inia-e baji jōmaweda Abrahamdeepa uchiadait'erā k'ap'ia pari ma ne-inaa pia ooit'ee. Jip'a jara k'inia baji irudeepa uchiat'ee abaa k'ap'ia pari māga ooit'ee. Māgí Jesucristo. ¹⁷ Ma jara aupadade mia nāga jara k'inia bi: eperāpa p'āda bēiparik'a k'awaadamerā k'aipa ichi net'aa atait'ee, māga pik'a Tachi Ak'ōrepä ichia jarada bēiji Abraham ome, iru t'ēe uchiadap'edaarāpa

auk'a māga k'awaadamerā. Jōdee, cuatrocientos treinta años wāyaada t'ēepai, ichi ūraa Moisemaa p'āpiji. Mamīda ma ūraa p'āpik'āri, ichia jara bēida Abraham ome at'āri beeji. Ma ūraa p'ādapa jōpi-e paji ichia naapiara jarada Abrahammaa. ¹⁸ Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepemaarā k'aripa k'inia bada paara Moisepa ūraa p'ādade jara bik'a oopata k'aurepa, māgara ichia jarada jara bēi-e pak'aji Abraham ome. Mamīda māga-e paji. Ichia jarada bēiji Abraham ome, k'inia bada perā Abrahampa ma jarada ijāamerā. Ma ijāada k'aurepa na p'ek'au eujādepemaarā auk'a ijāadak'āri, pia p'anapataadai Ak'ōre k'īrapite.

K'āare-it'ee Moisemaa ma ūraa p'āpida

¹⁹ ¿K'āare-it'ee ichi ūraa Moisemaa p'āpijima? Māga p'āpiji eperāarāpa k'awaadamerā āchi p'ek'au k'achia ooyaa p'anapata iru k'īrapite. Ma ūraa pēiji ichi angeleerā ome eperāmaa, māgipa p'āmerā eperāarā-it'ee. Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru baji eperāarāpa ma ūraa p'āda iru p'anadamerā, ma Abrahamdeepa uchiada na eujādee cheru misa na eujādepemaarā k'aripait'ee, Ak'ōrepa naaweda jaradak'a. ²⁰ Māgá tee pēiji mīda ichi ūraa Moisés k'ap'ia pari, māga oo-e paji jarak'āri Abrahammaa. Ichi it'aideepa jaraji ichia ooit'ee bada Abrahamdeepa uchiada k'ap'ia pari.

²¹ Maperā eperāpa k'īsiai Tachi Ak'ōrepa k'īsia awara-awaraa iru baji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. ¡Mamīda māga-e! Ichi ūraa tee pēidapa eperāarā o k'achiadeepa uchiapida paara, wāara p'ek'au k'achia wēe p'anak'ajida iru k'īrapite māik'aapa it'aa wāk'ajida ma ūraa

k'aurepa. ²² Mamīda iru ūraa p'ādade jara bi eperāarā jōmaweda p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata. Ara presoorā p'oyaa uchiada-e p'anik'a carceldeepa āchi juadoopa, māga pik'a eperāarā p'oyaa uchiada-e p'ek'au k'achia jua ek'ariipa āchi juadoopa. Aba uchiadai Jesucristode ijāadak'āri, iru k'ap'ia pari Tachi Ak'ōrepa eperāarā k'aripapari perā, ichia jaradak'a Abrahamaa.

²³ Cristo chei naaweda, tai judiorā ichiaba pre-soorāk'a p'anapachida Moisepa p'ādade jara bi jua ek'ari. Ma ūraa carcel jīaparik'a baji. Tai ak'i baji Tachi Ak'ōrepa unupiru misa ichia Abraham-maa jaradak'a. ²⁴ Mimiaparipa warra ak'iparik'a, ma ūraa p'ādapa tai ak'i pik'apachi Cristo cheru misa, tai jida irude ijāadamerā māik'aapa p'ek'au k'achia wēe p'anadamerā Ak'ore k'īrapite. ²⁵ Irá, Cristo cheda perā, māgá irude ijāadak'āri, tai waa p'anadak'aa Moisepa p'āda jua ek'ari.

²⁶ Ma k'āyaara pipiara, parā jōmaweda Tachi Ak'ōre warrarā, Jesucristode ijāapata perā. Māgá araa p'anapata Cristo ome. ²⁷ Jōmaweda araa p'anapataarā Cristo ome Tachi Ak'ōre warrarā iruk'a. Ma-it'ee tachia poro choopipata; ak'ipidait'ee araa p'anapata Cristo ome. ²⁸ Māgá Cristo ome p'anapata perā, Tachi Ak'ōrepa tachi ichi warrarāk'a auk'a unupari. Māga unupari judiorā mīda, judio-eerā mīda, esclavoorā mīda, esclavo-eerā mīda, imik'īraarā mīda, wēraarā mīda. Jōmaweda auk'a p'aní iru k'īrapite Jesucristo ome araa p'anadak'āri. ²⁹ Ma awara tachi Cristo ome araa p'anapataarā wāara Abrahamdeepa uchiadap'edaarā, Tachi Ak'ōrepa jara pēida ijāapata perā Abrahampa ijāadak'a. Maperā iru

p'anadait'ee jõma Tachi Ak'õrepa k'ísia iru bi ichideerä-it'ee.

4

Tachi Ak'õre warrarä

¹ Piara k'awaadait'ee mia jara k'inia bi, k'ísíati nágide. Eperä piuk'äri warra k'aipeepai iru bi, ma-äri weda ma warrapa atak'aa chi ak'õrepa net'aa atabëida. Awaraarä jua ek'ari chi ak'õre esclavok'a bapari, net'aa mak'iara wée, chonaa paru misa. ² Määmisa chi ak'ipataaräpa nípata chi ak'õrepa año jara bëida parumaa, ma net'aa teedai naaweda mäik'aapa chi te chipari papii naaweda. ³ Mäga pik'a tachi jida esclavooräk'a p'anapachida, Cristo na eujädee chei naaweda Tachi Ak'õrepa jara bëidak'a. Maapai chonaaräwedapema ūraa jua ek'ari p'anapachida mäik'aapa k'ísia p'anapachida warraräk'a. K'ísia p'anapachida tachia ne-inaa k'awa p'anipa maa-e pirä ma ūraa jara bik'a oo p'anipa it'aa wâdai. ⁴ Mamïda Tachi Ak'õrepa k'iniak'äri, ichi Warra pëiji na p'ek'au eujädee judío wêrapa t'omerä. Mägä chi Warra bapachi Tachi Ak'õre Úraa p'ãdade jara bi jua ek'ari mäik'aapa jõma oopachi ma ūraade jara bik'a. ⁵ Mäga ooda perä ichia aupai tai judiorä uchiapii ma ūraa p'ãdade jara bi jua ek'ariipa. Ma-it'eeta Tachi Ak'õrepa ichi Warra pëiji; tai judiorä uchiapimerä ma ūraa jara bi jua ek'ariipa mäik'aapa Tachi Ak'õre warrarä papimerä iruk'a. ⁶ Tachi Cristode ijääpataaräpa k'awaadamerä tachi wâara iru warrarä, Tachi Ak'õrepa pëiji ichi Warra Jaure tachi t'äride bapari-imerä. Mägí Jaurepa ichita Tachi Ak'õremaa jarapari: "Abbá, Mi Ak'õre." ⁷ Mapa paräpa k'awaadai

írá esclavoorā-e. Ma k'āyaara Tachi Ak'ōre warrarā. Māgá iru warrarā perā, iru p'anadait'ee jōma irua k'īsia iru bī ichideerā-it'ee.

Pablo ijāapataarā-it'ee k'īsia nībada

8 Naaweda parāpa Tachi Ak'ōre waide k'awade e p'ani weda, Tachi Ak'ōre-ee beemaa it'aa t'iipachida māik'aapa ma juu ek'ari p'anapachida esclavoorāk'a. **9** Mamīda írá parāpa Tachi Ak'ōre k'awa p'ani; pia jarait'eera, Tachi Ak'ōrepa parā k'awa bī. Māga bīta, ¿sāap'eda waya t'īu k'inia p'anima ma naawedapema ne-inaa vale-ee baibi juu ek'ari, waya esclavoorāk'a p'aneedait'ee? **10** Parāpa iapata ewari, atane māik'aapa aña, iipata ewate pak'āri maa-e pīrā fiesta ewate pak'āri. ¿K'īsia p'anik'ā māga oo p'anipa Tachi Ak'ōrepa parā pipiara ak'iit'ee apemaarā ijāapataarā k'āyaara? **11** Mi waawee bī, pari parā t'āide jaratee nipaji jīak'aapa.

12 Ipemaarā, miā parāmaa enenee nībī mīk'a uchiadamerā Tachi Ak'ōrepa ūraa Moisemaa p'āpida juu ek'ariipa. Naaweda parā ma juu ek'ari p'anada-e paji. Mapa parā t'āide nipak'āri, miā ma ūraa jaratee-e paji. Mama pak'āri, parāpa miī auteebaijida māik'aapa pia ak'ijida. **13** Parāpa k'awa p'ani miī k'ayaa bada perā, ma naa wāyaa wādade parā t'āide, mama beeji jarateeit'ee Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. **14** Ma k'ayaa k'aurepa parāpa miī yiaraa iru p'anak'ajida, maa-e pīrā miī ãpite pedee k'achia jarak'ajida. Mamīda māga ooda-e paji. Ma k'āyaara miī pia auteebaijida, Jesucristo wa it'aripema ángel auteebaik'ajidak'a. **15** Maapai parā o-īa p'anajida. Miā k'awa bī parāpa

mí k'aripa k'iniapa pāchi tau paara ēek'ook'ajida
mí k'aripadait'ee. Mamīda írá māga p'ani-e.
¿Parā, sāgajidama? ¹⁶ Írá ¿mí k'íra unuamaa iru
p'aneeruta-ek'ā, mia wāarata jara bairā parāmaa?

¹⁷ Awaraa Ak'ore Úraa jarateepataarāda
apataarāpa ne-inaa awara ijāapi k'inia p'ani,
mia jaratee bi k'āyaara. Mapa parā t'āide t'āri
pia māik'aapa iwarraa pedee nipapata. K'inia
p'ani parāpa āchi ak'idamerā Cristode wāara
ijāapataarāk'a. Mamīda māga p'ani-e. Mia jaratee
bideepa parā āyaa atee k'inia p'ani āchi eere
t'ūdamerā. ¹⁸ Mia māga jarak'āri, jara k'inia-e
k'achia bi awaraarā t'āri pia nipa damerā parā
t'āide mi wē-e pak'āri. Pia bi ne-inaa pia oo
k'iniadak'āri parā ome. ¹⁹ Michi warrarā, ara wēra
bi p'irapa mia nībik'a ichi warra t'orumaa, māga
pīk'a mí k'īsia nībipa waya mia nībi parāpa wāara
oorutamaa Cristopa oopi k'inia bīk'a. ²⁰ Naapai mí
parā ome bada paara, k'awa bak'aji k'āata jarait'ee
parāmaa. Wāara mia k'awa-e sāgapí ooit'ee.

Pablopá jarateeda Agarde māik'aapa Sarade

²¹ ¿Parā ūk'uruurāpa Moisepa p'ādade jara bi juá
ek'ari p'ana k'inia p'ani-ek'ā? ¿K'īsia p'ani-ek'ā ma
úraade jara bi? ²² Nāga jara bi. Abrahampa warra
omé iru bají; aba chi wēra esclava Agarpa t'oda,
aba chi wēra Sarapa t'oda. ²³ Chi wēra esclava
Agarpa ome ma warra ooji eperā jīp'aapa warra
ooparik'a. Mamīda māga-e pají chi wēra Sarapa
warra t'oda ome. Naaweda Tachi Ak'ōrepa jaraji
Abrahampa warra ooit'ee chi wēra ome. Māgi

warra t'oji Ak'õrepa jaradak'a, Abraham chi wëra ome audú chonaa p'anajida mïda warra oodait'ee. Tachi Ak'õrepa k'aripaji mägí warra oodamerä. ²⁴ ¡K'Ísíati nágide! Ma wëra chaa jara k'inia bi Tachi Ak'õrepa jara bëida aba. Irua jara bëida aba Sinaí eedepema paji, mama iru ūraa jarada perä Moisemaa, ichia ma ūraa p'ämérä eperäärä-it'ee. Mäga jarap'eda, eperäärä esclavooräk'a p'aneejida ma ūraa jarada jua ek'ari. Mägí jara bëida jara k'inia bi Agar. ²⁵ Maperä Abraham wëra esclava Agar jara k'inia bi Sinaí ee, Arabia eujäde bi. Agardeepa uchiadap'edaarä ichik'a esclavoorä p'anapachida. Mäga pił'a ïrá Jerusalén p'uuruude p'aniirä esclavooräk'a p'ani, Tachi Ak'õre Ūraa jarada Sinaí eede, ma jua ek'ari at'ari p'anapata perä. ²⁶ Jödee Abraham wëra jara k'inia bi it'aripema Jerusalén. Tachi Cristode ijääpataaarä it'aripema Jerusalendepemaarä. Maperä p'anadak'aa ma Sinaí eede jarada jua ek'ari. ²⁷ Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaíapa ichiaba jaraji ma Jerusalén omeede, chonaaräweda nágí pedee p'ák'ari:

'Pi, chi warra t'ok'aa bïta, o-ña báji. O-ña báji warra t'oru p'ua senti-e bi mïda mäik'aapa pi k'imapa pi yiaraa iru bi pijida. Na ewari pideepa uchiadait'erä chok'araara pait'ee chi warra naa t'odadeepa uchiadait'erä k'äyaara.'

(Is 54.1)

²⁸ Ipemaarä, tachi Abraham warra Isaack'a. Tachi chi naa warra t'ok'aa badadeepa uchiadak'a p'ani, wäara ijääpata perä Tachi Ak'õrepa jara bïde, Abrahampa ijäädak'a. ²⁹ K'iräpátí chi

warra naapema Agarde t'oda eperā jīp'aak'a t'oji. Jödee chi warra t'ëe t'oda Sarapa t'oji Tachi Ak'ore Jaurepa t'opidak'a. Mäga baji mïda, chi naapiara t'oda, Ismaelpa, nepira jiriji Isaac, chi t'ëe t'oda ome. Frá mäga pik'a Moisepa p'ädade oo k'inia p'aniiräpa nepira jiripata tachi Cristode ijääpataarā ome. ³⁰ Mamïda mäga baji mïda Agar warra ome, Tachi Ak'ore Üraa p'ädade jara bi:

'Aya pëipáde aji, ma esclava ichi warra ome. Ma warrapa chi ak'orepa bëida ata-e pait'ee chi wëra warrapa ataparik'a.' *(Gn 21.10)*

³¹ Mäpai ïpemaarā, Tachi Ak'orepa tachi jëre-e pait'ee. Tachi Cristode ijääpataarā chi esclavadeepa uchiadap'edaaräk'a-e. Jíp'a chi esclava-e badadeepa uchiadap'edaaräk'api p'aní. Mapa tachiata Tachi Ak'ore truadee wädait'ee.

5

Cristodeerā Moisepa p'äda jua ek'ari p'anadak'aa

¹ Cristopa mägá tachi uchia atada perā Tachi Ak'ore Üraa Moisemaa p'äpida jua ek'ariipa, chóoti irude ijää p'anide. T'ünáatí ma üraa p'ädade jara bi jua ek'ari, waya esclavooräk'a p'anadait'ee.

² Ürítí mi, Pablopaa jara bi! Paräpa pächi k'ap'iade tauchaa bipiruta pírā, k'isia p'anadairā mäga oo p'anipa it'aa wädai, Cristopa parā waa k'aripa-e pait'ee it'aa wädamerā. ³ Ichiaba waya jarait'ee. Paräpa pächi k'ap'iade tauchaa bipiruta pírā, t'üdait'ee jõmaweda Tachi Ak'ore Üraa p'ädade jara bi jua ek'ari. Mäga ooruta pírā, oodaipia bi jõma ma üraade jara bik'a, Tachi Ak'orepa

parā pia ak'imerā. ⁴ Parā, ma ūraade jara bïk'a oo p'anirā Tachi Ak'orepa parā pia ak'imerā, Cristode ijāa amaadaruta māik'aapa waa ichideerā p'anada-e pait'ee. ⁵ Mamīda tachi Cristode ijāapataarāpa ijāa p'ani Cristopa tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapipari, Tachi Ak'ore Jaurepa tachimaa māga k'awapipari perā. Maperāpi ni p'ani p'ek'au k'achia wēe p'anadait'ee Tachi Ak'ore k'īrapite iru ewari waibia ewate. ⁶ Māgā ni p'ani k'awa p'anadairā Tachi Ak'orepa tauchaa iru beerā apemaarā k'āyaara pipiara ak'i-e. Ma awara pipiara ak'i-e tauchaa bipida-eerā. Jīp'a pipiara ak'ipari eperā awaraarā k'inia iru bīpa, Jesucristode ijāapari perā.

⁷ Naaweda parāpa māga ijāa p'anajida. ¿K'aipa ma wāara ijāa amaapijima, Cristopa oopi bī awara oo p'aneedamerā? ⁸ ¡Tachi Ak'orepa-e paji! Iruata parā jīriji ichideerā p'aneedamerā. ⁹ Levadura ma-āriipa pan masa jōmaweda waridaiparida apata. ¹⁰ Mamīda mīa ijāa bī parāpa mī ūraa ūridait'ee māik'aapa ooda-e pait'ee seewa jarateepari apidaapa oopi k'inia bïk'a. Māga ijāa bī Tachi Waibia Cristo māgeerā k'āyaara māik'aapa jōmaarā k'āyaara waibiara bapari perā. Ichi k'aurepata tachi ijāapataarā araa p'anapata. Jōdee māgeerāpa jarateepata k'aurepa Tachi Ak'orepa āchi k'achia ooit'ee.

¹¹ Ipemaarā, ¿māgee jarateepataarāpa jarada-e p'anik'ā mīa auk'a jarateepari eperāarāpa āchi k'ap'iade tauchaa bipidaipia bī, Tachi Ak'ore ūraa p'ādade jara bïk'a? Wāara Cristode ijāai naaweda, mīa māga jarateepachi. Mamīda atāri māga jarateeda paara, āchia mī ichiak'au

bik'ajida, aupedeeda-ee. Mamīda māga ooda-e p'ani. Ūridaamaa p'ani mia jarateek'ari Cristo kurusode piuda, ma k'aurepapai tachi it'aa wādai. **12** ¿Ãrapa k'īsia p'ani-ek'ā Tachi Ak'ōrepa piara ak'i pari chi k'ap'ia t'īpidap'edaarā? ¡Māgara, āchi k'āratau paara t'īap'epidaipia bi!

*Cristode ijāapataarā chik'inia p'anapataadaipia
bi*

13 Ipemaarā, k'irāpāti Tachi Ak'ōrepa parā jīriji p'anapataadamerā Cristo jua ek'ari, ma chonaarāweda ūraa p'ādade jara bi jua ek'ari p'anapataadai k'āyaara. Mamīda k'īsiadaik'araa bi oodait'ee pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia oopi k'inia bik'a. Jīp'a k'īsiadaipia bi awaraarā k'inia iru p'anadait'ee māik'aapa k'aripadait'ee. **14** Nāgí ūraa jara bik'a ooruta pirā, Tachi Ak'ōre ūraa chonaarāweda p'ādade jara bi jōmaweda oodait'ee: 'Awaraarā k'inia iru baparíiji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' **(Lv 19.18)**

15 Ma k'āyaara, awaraarā k'īra unuamaa iru p'anaruta pirā māik'aapa nepira jīriruta pirā āra ome chōodarutamaa, jōpidait'ee Cristopa oomaa bi parā t'āide māik'aapa waa t'āri auk'a p'anada-e pait'ee.

Oodaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a

16 Maperā oo wāk'āti wātī Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. Māga ooruta pirā, ooda-e pait'ee parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia oopi bik'a. **17** Oodak'āri tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia oopi bik'a, p'oyaa ooda-e Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi k'inia bik'a. Jōdee oodak'āri Tachi

Ak'õre Jaurepa oopi bik'a, ooda-e pait'ee ne-inaa tachia oo k'iniata. O mee weda auk'a p'oyaa oodak'aa. Mapa parāpa oodaipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a, pāchia oo k'iniata oopiamaapa.

18 Māga ooruta pirā, p'anada-e pait'ee Tachi Ak'õrepa Moisemaa ūraa p'āpida juua ek'ari. Ma k'āyaara Ak'õre Jaurepata oopiit'ee Tachi Ak'õrepa oopi bik'a.

19 Jōmaarāpa k'awa p'ani eperāarāpa oodak'āri āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iapa oopi bik'a, nāga p'anapata: miak'āi p'aniirā awaraarā ome k'āipata; kīsiapata chīara ome k'achia oodait'ee; awaraarā jiripata āchi ome k'achia oodait'ee;

20 ne-inaa juapa ooda kīrapite it'aa tīpata; petau tau k'awaa beerāmaa wa jaipanaarāmaa wāpata chīara k'achia oodamerā; awaraarā kīra unuamaa iru p'anapata; nepira jiripata chīara ome; awaraarā net'aa ata k'inia p'anapata āchi-it'ee; kīrauyaa p'anapata; jōma k'inia p'ani āchi-it'ee aupai; t'āri auk'a bidak'aa awaraarā ome; kīisia awarapipata eperāarāmaa āyaa ateedait'ee awaraarā ik'aawaapa; **21** awaraarā net'aa k'inia p'anapata maa-e pirā āchik'a pa k'inia p'anapata, āchimaa ne-inaa k'achia oo k'iniadarutamaa; chīara peepata; it'ua toyaa p'anapata; pariatus nek'oyaa, toyaa, k'achia oodait'ee jiriyaa p'anapata fiestade; māga bee. Miā naaweda jaradak'a waya jarait'ee. Kīrak'aupai māgá p'anadai. Māgee ne-inaa oopataarā p'oyaa wāda-e Tachi Ak'õre truadee.

22 Jōdee chi oopataarāpa Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a nāga p'anapata: awaraarā k'inia iru p'anapata; t'āri o-ia p'anapata; k'āiwee p'anapata

awaraarā ome; k'īrau-ee choopata awaraarā ome, nepirade p'aní mīda; awaraarā chupiria k'awaapata; t'āri pia p'anapata awaraarā ome māik'aapa awaraarā k'ūradak'aa; jīp'a oopata āchia jara p'anik'a; ²³ audua nipadak'aa; ne-inaa pariatua oo k'iniadak'āri, māga oodak'aa. Ūraa wē-e jarait'ee māgee ne-inaa oonaadamerā, pia p'anadairā. ²⁴ Ma et'ewa jara aupadade k'īsiadak'āri, k'awa p'aní Jesucristode ijāapataarāpa oo amaapata āchi p'ek'au k'achia ooyaa bī k'ap'īapa ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo oopata. ²⁵ Tachi Ak'ōre Jaurepa tachi Cristode ijāapataarā k'aripapari perā, ichita oodáma irua oopi k'inia bik'a. Māgá wāara pia p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite.

²⁶ Tachi k'inia nāga p'ananaadáma: audua; pedee-idaa; nepira jiriyaa; chīara k'īra unuamaa ne-inaa iru bī k'aurepa.

6

Chik'aripa p'anapatáati

¹ Ipemaarā, mia ichiaba nāga ūraait'ee. Parādepema k'achiade baairu pīrā, parā chi oopataarāpa Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a, t'āri pia māgí k'aripadaipia bī ma k'achia oo amaamerā. Mamīda k'īrak'aupai parāpa ne-inaa k'achia oodai, iru k'aripa p'aní misa. ² Chik'aripa p'anapatáati. Māgá jōmaweda choodait'ee nepirade baaidak'āri. Māgá chik'aripa p'anadak'āri, oopata Cristopa oopi bik'a.

³ Ijāaparipa k'īsia bī pīrā ichi pipiara bī awaraarā k'āyaara, ichi itu k'ūraru, jōmaweda auk'a p'anadairā

Tachi Ak'õre k'ĩrapite. ⁴ Ijääpari chaa k'ĩsiaipia bi ichia ooparide. Pia oo bi pírā, t'ãride o-ña baipia bi. Mamïda awaraaräpa oopata ak'iik'araa bi k'awaaait'ee auk'a pia wa mak'iarra pia-e bi ichia oo bi jääk'a. Tachia oo p'anidepai k'ĩsiadaipia bi. ⁵ Mia mäga jara bi tachi chaachaa panadait'ee perä Tachi Ak'õre k'ĩrapite, irua tachia ne-inaa oodap'edaa ak'imerä.

⁶ Ijääpataarä jarateepari it'aideepa paräpa ūridak'äri Cristopa ooda eperäärä k'aripait'ee, ma jarateepari pia ak'i p'anadaipia bi mäik'aapa ne-inaa pia teedaipia bi irumaa, iru mimia pari.

⁷ K'üranáati pâchi itu. Tachi Ak'õre oo iru p'anadaik'araa bi. Ne-uuparipa ne-uuk'äri, ma ne-uuda jääk'a ewait'ee. ⁸ Mäga pik'a k'achia k'ira t'ädo ooparipa ichia k'iniata oop'eda, ma k'achia jääk'a atait'ee, atuait'ee perä. Jõdee Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bïk'a ooparipa ne-inaa pia oop'eda, ma jääk'a atait'ee, it'aa wäit'ee perä. ⁹ Maperä sënaadáma ne-inaa pia oo p'anî misa. Mägá choo p'anî pírā, na ewari atadait'ee jõmaweda Tachi Ak'õrepa iru bi ichideerä-it'ee. ¹⁰ Maperä tachi na p'ek'au eujäde p'anî misa, eperäärä jõmaweda k'aripadáma. Mamïda naapiara tachi ïpemaarä Cristo k'aurepa k'aripadaipia bi.

Pablopä ūraada mäik'aapa salute tee pëida

¹¹ Ak'iti mia nägi letra waibiapa p'äru michi juadoopa. ¹² Ma tauchaa bïpi k'inia p'aniräpa parä k'ap'iade mäga oopi k'inia p'anî judioräpa ächi pia ak'idamerä. Jara p'anî judio-eeräpa mäga ooruta pírä Tachi Ak'õre Üraa chonaaräweda p'ädade jara bïk'a, pia p'anadai judiorä k'ĩrapite. Mamïda wäara

māga oopi p'ani judiorā waidoopaa. K'iniada-e judiorāpa ãchi jiridamerā miapidait'ee, Cristode-pai ijāapata perā. ¹³ Arapa paara ne-inaa jōma ooda-e Tachi Ak'õre Ũraa chonaarāweda p'ādade jara bïk'a, ãchi k'ap'iade tauchaa iru p'ani mīda. Māga bita, ¿at'āri parāmaa tauchaa bïpi k'inia p'ani-ek'ā? Māgá awaraarāmaa audua jaradai ãchiata parā k'ap'iade tauchaa bïpidap'edaa. ¹⁴ Taawa mia maarepida māga oo-e pai. Jíp'a mia nāgí audua pedee jarai: Tachi Waibia Jesucristo ku-rusode piuda k'aurepapai mi it'aa wāit'ee. Ma k'aurepata īrá maarepida mia p'ua-e bï na p'ek'au eujādepema ne-inaa tachia oo k'iniata k'īra t'ādoo. Māgee ne-inaa piu pik'a bï mi-it'ee. Jōdee na p'ek'au eujādepema ne-inaa oo k'inia p'aniirā-it'ee mi piu pik'a bï, māgee ne-inaa waa oo k'inia-e bairā. ¹⁵ Ma awara Tachi Ak'õre-it'ee p'ua-e bï tachia tauchaa iru p'ani tachi k'ap'iade wa wēe p'ani. Jíp'a irua k'inia bï Cristode ijāadamerā, māgá eperā chiwidi pik'a padaidamerā, araa p'anapata perā Cristo ome. ¹⁶ Mapa mia parāmaa ūraapari ijāapataadamerā Cristodepai. Mi it'aa tīpari Tachi Ak'õremaa irua parā chupiria k'awaamerā māik'aapa k'āiwee p'anapimerā jōmaweda nāgí ūraa jara bïk'a oopataarā, wāara ichideerā perā.

¹⁷ Māpai na pedeepapai na k'art'a p'ā aupait'ee. Waa apidaapa mi ome nepira jiridaik'araa bï. Mi k'ap'iade jidik'ada-idaa unurutapa k'awaadai mia oopari Jesucristopa oopi bïk'a.

¹⁸ Ipemaarā, mia it'aa iidi bï Tachi Waibia Je-sucristomaa irua parā pia ak'i bapariimerā, parā t'āride bï misa. ¡Amén!

**Tachi ak'õre pedee
New Testament in Epena (CO:sja:Epena)**

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Epena

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Epena

sja

Colombia

Copyright Information

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Epena

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

1e08d4cb-71aa-5440-b08f-b522fabb6441